

פסילנא לך. שהזכרתי עובדך: חוייב. רב כהנא להסוא גזרנא: **דהוא גאים זיה**. צרכ. סומך וזוטא עליו ומדבר גזרות: **מפיקנא לך רב מאונך**. (א) אודיעך שאין רב יכול לסייעך דמשמתינא לך: **אילימא לעיוני זיה ומיפסקיה**. לאמיתו: (אקדומיה. חס זבא לפניך דין של פרוטה וחור וזבא דין אחר של מנה הקודם לפניך הקדם לתחן: **כי המשפט לאלהים הוא**. כאלו אתה דן ומוליא ממונ מיד הקצ"ה שהרי עליו להמזיר ממונ לצעלי: **על דבר זה**. שנטל שררה לעצמו לומר תקריבון אלי (דברים ה) שהיה לו לומר תקריבון לפני השמייה: **ענגש משה**. שלא זכה (ט) שלא נאמר לו פרשת נחלות עד שזבא מעשה לפניו ולא ידע מה להשיב: **כסיז ואלוה את שופטיכם**. משמע את חכמייה שהיה להדין ליצור (ז) צמטשו והחיקו על כרחם: **וכסיז ואלוה אתכם**. לציבור עצמם שהיה ומה הושרך להזיקין: **כי אתה תבוא את העם**. משמע גם אתה כאלה מן: **כי אתה תבוא**. משמע (לשון) שררה נוהג (ז) עליהן: **משה אמר לו וקנים שבדור (ז) עמהם** א. על פיהם עשה מעשה ולא תשמר על פיהם דהוא קרא לדי אתה תבוא משה אמרו כדכתיב זיה אל הארץ אשר נשבע ה' וגו' וצמקרא לדי אתה תבוא כתיב אל הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם וגו' אלמה דהקצ"ה נענמו אמרו: **דבר אחד**. מנהיג אחד: (א) **יומא דיניא**. שני וחמישי תקנת עורא היא צ"ק (דף פג): **אומני דיניא**. צ"ד שעולמין שולחם לצעל דין שזעקים עליו לבל ולון לפניהם ריך השליח להזמין צמס שלשתן: **ואמר משמיה דחד**. פלוני דיין מומיך לא אמר כלום ואי לא אויל לא משמתינן ליה: **דיני קנסות**. זה שמשלם יותר מדיו: (ט) **המוליא שם רע**. לא מלאתי לכתך צמוליס (דברים ד) וזבא להפסידה כתובתה ולא להרע לשמו: מניא עדין שזינתה מחמיו דלי אנפשות קאתי לא אמר ר"מ צלשה: **וחכמים אומרים כו' מפני שיש בו דיני נפשות**. קס"ד דהיי קאמר מוסס דליכא מוליא שם רע דשייך זיה דיני נפשות וכגון שניא עדים וצמקרא פרכיני וכי יש בו דיני נפשות מאי הוי השתא מיהא לאו דיני נפשות הוא דליכא עדים: (ז) **ור"מ סבר אין חוששין לנעו**. אין חוששין שמה כשיזכרו ל"ד וילא הקול ישמעו עדים ויזכו ויעידו שזינתה מחמיו ועכשין אין הצעל יודע צהן ותצעי כ"ג דשמה יבא לדי דיני נפשות ורצנן סברי חוששין ד"ע לא חיישין לנעו. וחס תחילת תביעתו של צעל לא צא לדון על פי עדים אלא על ידי עצמו ולהפסידה כתובתה מודו רצנן דצלשה: **וכפא כגון דאיכניף עשירי ושלום**. שאמר הצעל להדיא עדים שזינתה מחמיו ולא מלא: **ואיכדור**. הדיינין והלכו להם: **ואמר**. הואיל ודין לי עדים דנו לי מיהת צלשה דיני ממונות ולהפסידה כתובתה ע"י עצמו דקיי"ל (כמוצת דף י). חכמים תיקנו להם לצנות ישראל לצמולה מלתיס ולא למנה מנה והם האמינוהו להפסידה על פי חזקה אין חלם טווח צקעודה ומפסידה. רבי מאיר סבר צלשה דאין

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ח.

פסילנא לך. מרחיק היה עצמו אצל מן הדין לא מיפסיל וכן הוא דשני דיני גזירות (כמוצת דף): **דלייתי ליה אלא דפיי: מפיקנא לך רב מאונך**. דמשמתינא לך והא דקאמר צמו"ק (דף י). מנודה לתלמיד אינו מנודה לרב הני מילי כשמנדה אותו לכבוד עצמו אצל לשם שמים לא:

מוציא שם רע. פי' צקונטרס שהצעל טוען פתח פתוח מלתי להפסידה כתובתה וקסה לר"מ חדא דגבי אונס ומפתה קמני לה שרן קנסות ועוד דככל דוכתא שמוכרי מוליא שם רע הוי לעינן ק' סלעים ועוד דג' דמתימין מומחין הן וצמנה דוכתי לשכחן שדנין דיני כתובה צבכל וכן נוהגין עכשיו ועוד מה שמפרש נמי חוששין לנעו מתוך שיטעון פתח פתוח מלתי חיישין שמה ישמעו עדים ויזכו ויעידו שזינתה אין לשון לעו נופל על זה אלא על דבר שהוא שקר כמו (גיטין דף ה): **נמלאת אתה מוליא לעו על גיטין הראשונים ועוד דקאמר דונו לי מיהא דיני ממונות מי דוחקו כל זמן שאין האשה תוצעת אותו כתובתה ועוד דקאמר תצעו ממונ צלשה תצעו מיעביא ליה ועוד מה שייך תביעה (ז) שאינו צא אלא לפטור את עצמו מכתובתה ועוד וצמקוס דליכא נפשות משמע דצההיא ממונ איידי ועוד שמעתי מהר"ק דל"י מלתי דלית ליה כתובה דלוריינא צפרק אף על פי (כמוצת דף טו): **אינו נאמן להפסידה כתובתה דדוקא למ"ד כתובה דרצנן נאמן כדמרכי צפיק דכתובות (דף י). דלמנר רב נחמן חכמים תיקנו לצנות ישראל לצמולה מלתיס ולא למנה מנה והם האמינוהו כו' ומפרי"ת דלולה שמעתי איידי לעינן ק' סלעים שהצא מוצע לצעל וחוששים לנעו היינו לעו הדיינים כגון שהציא הצעל עדים שזינתה והוכחו דמייצי הצעל השמא ק' סלעים ורצנן סברי צעי כ"ג דלי צג' חיישין שמה אח"כ יזכו עדים שזינתה ויעטרך להוסף עד כ"ג ואמי להוציא לעו על הראשונים לומר שלפי שלא ידעו לדון הוסיפו עליהן ודוקא הזכחו אצל הזונו מו לא חיישין לנעו אחריו דמוכחא מילתא דלספדי שקרי מהדר הצעל אצל צהוכחשו לו לא כוונו עדותן אכתי אפשר להיות דקוטעא הוה קאמרי ואיכא למיהש טפי דילמא אמו אחריו ור' מאיר לא חיש לנעו הדיינין ואין לדמות ליוסיפו הדיינים דלמנן (דף כט). ללא חיישין לנעו הדיינין:****

רבינו חננאל

בבבין אלא צריך להתעסק בהן בכלל כמו שהן מפורשים בפי לא יחפרו והא דאמר רב לאושפיה פסילנא לך לדינא ודבר אחר ברור ולא שנים דברים כולן פשוטין הן: **תנא** זימון בשלשה אומניא אומניא לדינא והני מילי בלא יומא דינא צמקוס להשליח כי שלשה שלחו אותי אליך אבל בימא דינא לא צריך למימרא שליחא דתלתא (שלחוחן) שיה דבר ידוע הוא דיבומא דינא תלתא יחבי: תשלומי כפל ותשלומי דהי' רב (מומחין). אוקמה רב נחמן בר ר' יעקב בבדי קנסות ולפיכך צריך רב מומחין כי הדיינות אפילו עשרה פסולין לדון דיני קנסות. האונס והמפתה בג' שרן דיני קנסות: ירושלמי ר' (מינא) [מנא] אמר בנערה מאורסה פליגי ונדחו דבריו אבל חלקו כבב"א: וזכ"א הכל כבב"א ואמר עולא בחוששין לנעו פליגי כלומר אם ישבו שלשה לדון על הצעל לעונשו ולייסרו ודקדקו ונמצאו דבריו אמת כיון שהן דיני נפשות צריכין להוסיף עליהן עשרים אחרים אתי למימר לא אוסיפו עליהן הני עשרים אלא משום דקדמאי לא הוו ידעי למיזן האי דינא ומפיקי לעו עליהן ורבי מאיר לא חיש לנעו חכמים חיישי הלכך הוי המלקות והעונש מבחתייה כב"א. ואם נמצאו הדברים אמת הם הן הדיינין עליה דיני נפשות. רבה אמר מתניין כגון דיתבי כ"ג לעינן בבאי דינא ונפקי (תרי) [כ'] מנייהו ואמר להו דינו לי מיהת על העונש ועל המלקות ר' מאיר סבר דיני להו דמסקו הוה ולא חיישין לכבוד הני (תרי) [כ'] דנפק וחכמים חיישי לכבודן:

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) רש"י ד"ה מפיקנא לך רב מאונך מבחך אודיעך: (ב) ר"מ משה ובי שדור ואתה עמהם: (ג) ד"ה יומא דינא ל"ל אמר ד"ה ואומני משמיה: (ד) תוב' ד"ה מוליא ובי ש"א. תביעה כיון שאינו צא

תורה אור השלם

- לא תבירו פנים בפשעו בפקן בגזל תשמעון אל תגורו לפני איש כי בהפשעו לא לפני הוא והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אילי מכם תקריבון אילי ושמעתיה: דברים יז יז ויקרב משה את משפטן לפני:
- במדבר כה ה' וצאה את שפטיכם בעת ההוא לאמר שבע בין אחיכם ושפעתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו: דברים טז טז וצאה אתכם בעת ההוא את כל הדברים אשר תעשון:
- דברים יח יח והאני יהיה את כל העם הזה אם אנכי יקדתיהו כי תאמר אלי שאורו בחיך כאשר ישאור האמון את הניקל על האדמה אשר נשבעת לאבותי: במדבר יא יב ויקרא משה ליהושע ואמר אלי לעיני כל ישראל חוק ואמץ בי אתה הנה אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותך לתת לקהם ואתה נתחילנה אותם: דברים לא ז והי את יהושע בן נון ואמר חוק ואמץ בי אתה הנה אל הארץ אשר נשבעתי לקהם ואנכי אהיה עמך:
- דברים כב כב והאני יהיה את כל העם הזה אם אנכי יקדתיהו כי תאמר אלי שאורו בחיך כאשר ישאור האמון את הניקל על האדמה אשר נשבעת לאבותי: במדבר יא יב ויקרא משה ליהושע ואמר אלי לעיני כל ישראל חוק ואמץ בי אתה הנה אל הארץ אשר נשבעתי לקהם ואנכי אהיה עמך:

מוסף רש"י

דאיה פרשת נחלות כו' דאיה היתה פרשת מקושש כו'. ולא תאמר אם לא דברו צמט צמט ולא נמייז מקושש היו שמי פרשיות הללו מסרין מן המורה, ובי מני אילכ למניי שהיה מות מקריס מן המורה לפי שלא ארעה המעשים (דברים ב"ב יט). וקנים שבדור עמהם. וקנים שבדור יסוי עמך, הכל לפי דעתן ונתנן (דברים לא ז). טול מקל והך על קדקדם. הקצ"ה אמר ליהושע כי אתה תבוא וגו', תביא על כרחם, הכל תלוי בך (שם).

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) רש"י ד"ה מפיקנא לך רב מאונך מבחך אודיעך: (ב) ר"מ משה ובי שדור ואתה עמהם: (ג) ד"ה יומא דינא ל"ל אמר ד"ה ואומני משמיה: (ד) תוב' ד"ה מוליא ובי ש"א. תביעה כיון שאינו צא

מוסף רש"י

דאיה פרשת נחלות כו' דאיה היתה פרשת מקושש כו'. ולא תאמר אם לא דברו צמט צמט ולא נמייז מקושש היו שמי פרשיות הללו מסרין מן המורה, ובי מני אילכ למניי שהיה מות מקריס מן המורה לפי שלא ארעה המעשים (דברים ב"ב יט). וקנים שבדור עמהם. וקנים שבדור יסוי עמך, הכל לפי דעתן ונתנן (דברים לא ז). טול מקל והך על קדקדם. הקצ"ה אמר ליהושע כי אתה תבוא וגו', תביא על כרחם, הכל תלוי בך (שם).